

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

CONTINGUT

1. Introducció
2. Dades del centre
3. Contextualització
4. Diagnosi
5. Objectius generals, objectius específics i indicadors
6. Mesures i actuacions previstes
7. Planificació
8. Protocols

1. INTRODUCCIÓ

La convivència és un eix fonamental de l'educació i un principi bàsic a l'institut Jaume Balmes. Tal com es recull al nostre PEC, tenim com a objectiu compartit ajudar els alumnes a formar-se com a persones autònomes, responsables, solidàries, participatives, crítiques, plurals i tolerants.

La proposta del Projecte parteix de la resolució ENS/585/2017, de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte Educatiu de Centre.

El marc legal que emmarca aquesta resolució és:

- La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix a l'article 121.2 l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'incloguin dins el Projecte Educatiu de centre.
- El Decret 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenguin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'article 6 s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una comissió de convivència.
- La Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'article 124.1 que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades pel foment de la convivència escolar.
- La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, disposa a l'article 30 que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el Projecte Educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.
- El Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'article 23.2 que les normes d'organització i funcionament del centre han d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre.

L'elaboració del projecte per part de la comissió de convivència s'ha fet partint del procés diagnòstic en que va participar tota la comunitat educativa. Aquest va permetre identificar els punts forts i febles pel que fa a la convivència al centre i a partir d'aquí s'han prioritzat uns objectius generals d'entre els cinc que proposa el Departament d'Educació per als quals s'han escollit uns objectius específics. El projecte és un document viu que recull les mesures dissenyades per tal de donar resposta a les necessitats detectades (mesures de prevenció, detecció i intervenció) i també els indicadors per valorar-ne el grau d'aplicació i efectivitat.

Aquests objectius s'han previst en tres nivells d'actuació (valors i actituds, resolució de conflictes i marc organitzatiu) de manera que per a cadascun hem seleccionat un tema a treballar d'acord amb els objectius proposats:

- Valors i actituds: Educació en la gestió positiva dels conflictes
- Resolució de conflictes: Gestió i resolució positiva dels conflictes
- Marc organitzatiu: La norma

La valoració de l'aplicació del projecte permetrà anar validant les actuacions i planificant noves mesures per les necessitats que vagin sorgint.

2. DADES DEL CENTRE

Codi: 08013111

Nom: Institut Jaume Balmes

Titularitat: Públic

Adreça: carrer Pau Claris, 121 Barcelona

Telèfon: 934870301

Adreça Electrònica: a8013111@xtec.cat

3. CONTEXTUALITZACIÓ

L'Institut Jaume Balmes és un centre públic amb 170 anys d'història. Va ser creat l'any 1845 i des del 1942 està situat a l'Eixample de Barcelona, al carrer Pau Claris 121. Les escoles adscrites per a l'ESO de la zona actualment són: l'escola de la Concepció, l'escola Tabor, l'escola Fort Pienc i l'escola Carlit i els centres adscrits per al Batxillerat són l'IESA Institut del Teatre i l'Institut Escola Artístic Oriol Martorell.

L'Institut Jaume Balmes és referència al barri i a la ciutat, no solament per la seva situació privilegiada, per estar ben comunicat i per la seva tradició de centre gran (ESO, Batxillerat diürn i nocturn i Cicles Formatius de grau mitjà i de grau superior) sinó també per ser, a la vegada, un centre acollidor amb un alt nivell d'exigència i seriositat. La tipologia de l'alumnat, malgrat ser diversa, ve majoritàriament de les escoles adscrites, és resident al districte, de classe social mitjana i catalanoparlant. Tenim un percentatge de nouvinguts baix; en omplir el primer de l'ESO a la preinscripció ens trobem que l'alumnat nouvingut que es matricula acostuma a accedir al centre en nivells posteriors o una vegada començat el curs (matrícula viva). D'altra banda, l'Institut Jaume Balmes ha comptat tradicionalment amb un nombre important d'alumnes que són alhora estudiants de centres de música o dansa.

L'Institut Jaume Balmes és un centre educatiu públic, laic, no confessional, amb el desig de potenciar la llibertat i la tolerància de tots els seus membres.

El centre vetlla, dintre de les seves competències i possibilitats, per garantir el principi d'igualtat d'oportunitats per a tot l'alumnat. El centre té com a objectiu compartit ajudar l'alumnat a formar-se com a persones autònomes, responsables, solidàries, participatives, crítiques, plurals i tolerants. L'Institut té molt present el deure de formar l'alumnat en el respecte dels drets i llibertats fonamentals dins els principis democràtics i promou en tots els àmbits:

- L'acceptació del pluralisme polític i cultural, la defensa de la llibertat de tots els membres de la comunitat educativa per manifestar lliurement les seves opinions en el marc de les normes de convivència.
- El rebuig de les actituds ofensives o discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, raca, llengua, família, cultura, procedència social o geogràfica, religió, etc.
- La defensa activa i el compromís amb la pau, la defensa dels drets humans, la cooperació i el respecte mutu i la solidaritat entre tots els pobles.

D'altra banda, el projecte cultural de l'Institut s'inscriu dins d'una línia que preveu la promoció dins del centre d'un ambient participatiu i de relacions que complementa el desenvolupament de la vida estrictament acadèmica, dins el context marcat per les activitats del pla educatiu de la ciutat de Barcelona. A la vegada representa l'eina i el mitjà bàsics per aconseguir la inclusió, integració, participació i acollida de tots els membres de la comunitat educativa.

4. DIAGNOSI

El procés de diagnosi ens va aclarir punts forts i febles del centre en matèria de convivència. Això va posar llum a les necessitats de millora que vam concretar en la selecció d'un tema per a cada nivell d'actuació:

- Valors i actituds: EDUCAR EN LA GESTIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES
- Resolució de conflictes: GESTIÓ I RESOLUCIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES
- Marc organitzatiu: NORMA

Per a cadascun dels temes, la relació de punts forts i punts febles resultants de la diagnosi va ser la següent:

EDUCAR EN LA GESTIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES

- PUNTS FEBLES
 - ✓ No recollim i divulguem prou les bones pràctiques en relació a la gestió positiva dels conflictes i la mediació.
 - ✓ Avaluem poc el funcionament dels processos d'educar en la gestió positiva dels conflictes i del servei de mediació i ho recollim en la memòria anual del centre.
 - ✓ Desenvolupem poc en el currículum de les diverses àrees continguts per educar en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Desenvolupem poc, en el marc de l'acció tutorial, actuacions concretes per afavorir que els alumnes desenvolupin les competències per conviure i l'educació en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Disposem de poques activitats i projectes de centre que promoguin l'educació en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Disposem de poques estratègies concretes per implicar les famílies en l'educació en la gestió positiva dels conflictes en l'àmbit de l'aula.
 - ✓ No ens coordinem prou amb les administracions locals per dur a terme actuacions concretes per fomentar l'educació en la gestió positiva dels conflictes i la cultura de la mediació.
 - ✓ No ens coordinem prou amb les entitats culturals, esportives i de lleure per fomentar l'educació en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Estimulem poc el compromís de l'alumnat amb l'educació en la gestió positiva dels conflictes per fomentar la prevenció a l'aula

- ✓ No formem prou a la comunitat educativa en tècniques i destreses de gestió positiva de conflictes. Implementem els protocols d'àmbit convivencial elaborats pel Departament d'Ensenyament.
 - ✓ Impliquem poc les famílies en l'educació en la gestió positiva dels conflictes dels seus fills i filles.
 - ✓ Impulsem poc des de totes les àrees la gestió dels conflictes d'aula mitjançant estratègies de gestió positiva. Incorporem l'educació en la gestió positiva dels conflictes i la cultura de mediació al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre
 - ✓ Fem poca sensibilització del claustre en la necessitat d'educar en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ No tenim prou en compte els recursos del territori per educar en la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Utilitzem poques estratègies i metodologies d'aula que afavoreixin l'educació en la gestió positiva del conflicte.
- PUNTS MOLT FEBLES
 - ✓ No ens coordinem prou amb altres centres per intercanviar experiències i pràctiques sobre l'educació en la gestió i la resolució de conflictes lleus.
 - ✓ Fem participar poc la xarxa de suport entre iguals en l'educació de la gestió positiva dels conflictes.
 - ✓ Participem poc en trobades de convivència i mediació del territori per fomentar el treball en xarxa.
 - ✓ No potenciem prou les xarxes de suport entre l'alumnat per educar la gestió positiva dels conflictes entre iguals.

GESTIÓ I RESOLUCIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES

- PUNTS MOLT FORTS
 - ✓ Detectem els conflictes que es donen a l'aula.
- PUNTS FORTS
 - ✓ Disposem de protocols, circuits i una estructura organitzativa que faciliten la gestió i resolució dels conflictes al centre.
 - ✓ Ens coordinem amb les administracions locals per detectar, analitzar i donar resposta als conflictes lleus que es donen a l'entorn dels centres educatius.
 - ✓ Impliquem les famílies en la gestió i resolució dels conflictes lleus dels seus fills i filles.
 - ✓ Intervenim de forma ràpida i efectiva davant qualsevol conflicte.

- ✓ Treballem amb l'alumnat la prevenció dels conflictes a l'aula.

- PUNTS FEBLES

- ✓ No analitzem prou els conflictes d'aula per tal de fomentar l'autoaprenentatge.
- ✓ Avaluem poc el funcionament dels processos d'intervenció i resolució dels conflictes i ho recollim en la memòria anual del centre.
- ✓ Desenvolupem poc, en el marc de l'acció tutorial, actuacions concretes perquè l'alumnat gestioni els seus conflictes de manera positiva.
- ✓ Disposem de poques estratègies concretes per implicar el professorat en la gestió i resolució de conflictes en l'àmbit de l'aula.
- ✓ Disposem de poques estratègies concretes per implicar l'alumnat en la gestió i resolució de conflictes en l'àmbit de l'aula.
- ✓ Disposem d'e poques estratègies concretes per implicar les famílies en la gestió i resolució de conflictes en l'àmbit de l'aula.
- ✓ Ens coordinem poc amb les entitats esportives, culturals i de lleure de l'entorn escolar per promoure l'aplicació d'estratègies de gestió i resolució positiva dels conflictes.
- ✓ Formem poc la comunitat educativa en tècniques i destreses de gestió i resolució positiva de conflictes. Incorporarem la gestió positiva dels conflictes en els documents del centre.
- ✓ No recollim prou en les NOFC com gestionar i resoldre els conflictes de manera positiva.
- ✓ Sensibilitzem poc el claustre en la necessitat i el compromís, davant els conflictes lleus, d'implementar estratègies de gestió i resolució positiva dels conflictes.

- PUNTS MOLT FEBLES

- ✓ Ens coordinem poc amb altres centres per intercanviar experiències i pràctiques sobre la gestió i la resolució de conflictes lleus.
- ✓ Potenciem poc les xarxes de suport entre l'alumnat de l'aula per gestionar positivament els conflictes entre iguals.
- ✓ No recollim i divulguem prou les bones pràctiques en relació a la gestió positiva dels conflictes i la mediació

NORMA

- PUNTS MOLT FORTS

- ✓ Donem responsabilitat a l'alumnat en el compliment de la norma.
- ✓ Recollim en els documents del centre la concreció de les normes de convivència.
- ✓ Tenim normes d'aula clares i concretes.

- PUNTS FORTS

- ✓ Eduquem en el sentit de la norma.
- ✓ Ens coordinem amb els diferents agents de l'entorn per donar coherència a la normativa que incideix directament en els infants i joves.
- ✓ Ens coordinem amb les administracions locals per procurar que l'alumnat conegui les normes ciutadanes en aquells àmbits que l'afecten.
- ✓ Formem la comunitat escolar en organització i gestió de centres en relació amb el clima escolar.
- ✓ Preveiem espais de seguiment i valoració del funcionament de les normes.
- ✓ Sensibilitzem el claustre sobre la importància del valor educatiu i participatiu de la norma. Valorem i revisem periòdicament les normes d'aula.

- PUNTS FEBLES

- ✓ Avaluem poc les mesures destinades a fomentar el coneixement i el compliment de les normes i ho recollim en la memòria anual del centre.
- ✓ Disposem de poques estratègies concretes per implicar les famílies en el compliment de les normes.
- ✓ Elaborem poc les normes d'aula amb l'alumnat.
- ✓ No establim prou un protocol de difusió i aplicació de les normes de convivència en el centre i les conseqüències del seu incompliment.
- ✓ Fem poc explícites aquelles normes tàcites de comportament entre l'alumnat que entorpeix el bon funcionament i el clima de convivència de l'aula (per exemple, l'encobriment d'actes no desitjables).
- ✓ Impliquem poc les famílies en l'elaboració, gestió i difusió de la norma.
- ✓ No recollim i difonem prou les bones pràctiques realitzades al voltant de les normes de convivència.
- ✓ Utilitzem poques estratègies i metodologies que afavoreixin la interiorització i acceptació de la norma.

- PUNTS MOLT FEBLES

- ✓ No ens coordinem prou amb altres centres de l'entorn per intercanviar experiències i pràctiques sobre l'elaboració i aplicació de la norma.

5.OBJECTIUS GENERALS, OBJECTIUS ESPECÍFICS I INDICADORS

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	INDICADORS
1. Assegurar i garantir la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat escolar.	1.1 Sensibilitzar la comunitat escolar de la necessitat d'elaborar un Projecte de convivència amb la implicació i el compromís de tots els agents educatius.	Activitats de sensibilització per a cada sector de la comunitat escolar
	1.2 Elaborar una diagnosi participativa sobre la situació de la convivència en el centre.	Existència d'una diagnosi sobre la situació de la convivència al centre per part de tots els sectors participants: alumnat, famílies, personal PAS, claustre
	1.3 Constituir i dinamitzar la comissió de convivència.	Existència de la comissió de convivència Reunions trimestrals de la comissió de convivència
	1.4 Incrementar la formació de la comunitat escolar en relació amb la convivència.	Formació de centre en matèria de convivència Percentatge de professorat format en temes de convivència
2. Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.	2.1 Potenciar les habilitats i competències necessàries per a la gestió positiva dels conflictes.	Inclusió en el Pla d'acció tutorial d'actuacions per treballar la gestió positiva dels conflictes. Relació d'estratègies del centre que afavoreixen la gestió positiva dels conflictes (tutis, tutoria compartida, pràctiques restauratives, etc.)
	2.2 Potenciar la competència social i ciutadana de l'alumnat.	Inclusió en el currículum d'accions orientades a potenciar l'anàlisi crítica i la presa de decisions Valoració de l'alumnat que realitza el Servei Comunitari.
	2.3 Educar en el valor de la norma i potenciar la participació de l'alumnat en la seva elaboració.	Inclusió en l'acció tutorial d'accions orientades a educar sobre el valor de la norma per a la convivència. Participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes d'aula en el marc de l'acció tutorial i la matèria de Cultura i Valors Existència d'espais on els delegats dels grups transmetin a l'equip directiu la valoració del compliment de normes i el clima de convivència
4. Fomentar la mediació escolar i la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.	4.1 Sensibilitzar la comunitat escolar en la importància del valor del diàleg i la gestió positiva dels conflictes. Formació de centre sobre l'enfocament restauratiu a l'educació	Relació d'actuacions de sensibilització portades a terme en el centre. disseny i ús de pràctiques restauratives a les activitats d'aula (tutoria i matèries)

6. MESURES I ACTUACIONS PREVISTES

1. Valors i actituds

Educar en la gestió positiva dels conflictes	
	Actuacions
Centre	Fer al llarg del curs un "dia de la convivència" en el marc del Dia de la Pau, o un per trimestre a la llarga: cercle restauratiu a les classes per valorar el clima de convivència i plantejar propostes de millora i compromís del grup (Centre)
Aula	Servei de GUAITES voluntaris (a les classes on es detecta un conflicte) que vetllen per la convivència. Funcions dels guaites: Observar fets que puguin derivar en situacions d'assetjament. Estar atents a companys que necessitin ajuda, perquè se senten insegurs, exclosos, amenaçats o agredits. Intervenir davant les situacions que es considerin lleus o moderades. Derivar les situacions que es considerin greus. (Centre) Donar a conèixer les estratègies de gestió positiva del conflicte. Programar tallers o sessions de formació específiques adreçades a l'alumnat per a la prevenció de la violència entre iguals, el maltractament, l'assetjament, el consum i la dependència de tòxics, etc. Promoure a les diferents àrees curriculars metodologies que contribueixen a educar en la gestió positiva dels conflictes com el treball cooperatiu i el treball per projectes.
Entorn	comunicar a les famílies les activitats i recursos destinats a la gestió positiva dels conflictes (Centre) utilitzar la carta de compromís educatiu per afavorir col.laboració familiar amb la gestió positiva dels conflictes (Centre)

1. Resolució de conflictes

Gestió i resolució positiva dels conflictes	
	Actuacions
Centre	Oferir, en el marc del Pla de formació de centre, formació al professorat i, si escau, a les famílies, al PAS i a l'alumnat, sobre la gestió i resolució positiva dels conflictes
Aula	Impulsar el diàleg respectuós i l'escolta activa en els processos de gestió de conflictes a l'aula. Impulsar les xarxes de suport entre iguals per a la gestió i la resolució de conflictes mitjançant cercles restauratius, posant l'accent en la comunitat, les relacions i la confiança. Organitzar a les sessions de tutoria cercles restauratius per tal que tot l'alumnat participi en la gestió dels conflictes. Utilitzar els canals de comunicació que ofereix la tutoria individual.
Entorn	Coordinar-se amb les entitats de l'entorn per promoure, com a mesures correctores a les conductes contràries a les normes de convivència, pràctiques restauratives en benefici de la comunitat (esplais o casals, entitats cíviques, esportives, etc.).

1. Organització de centre

Norma	
	Actuacions
Centre	Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre l'aplicació i compliment de les normes en el centre.
Aula	Promoure la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de convivència d'aula i assegurar el compromís de tothom.

7. PLANIFICACIÓ

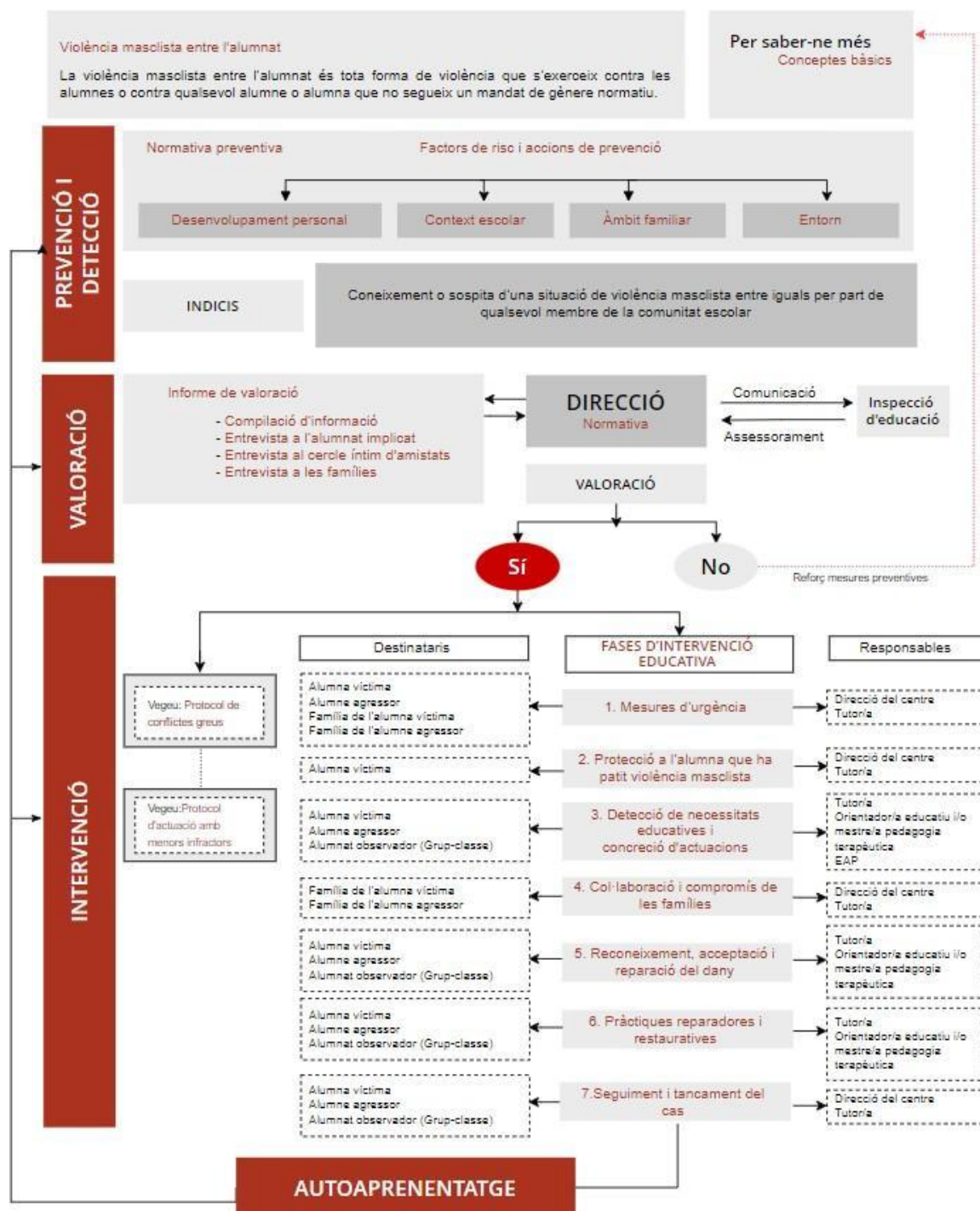
Temes	Actuacions	Recursos	Responsables	Temporització
Gestió i resolució positiva dels conflictes	Impulsar les xarxes de suport entreiguals per a la gestió i la resolució de conflictes mitjançant cercles restauratius, posant l'accent en la comunitat, les relacions i la confiança	manual de butxaca de converses i reunions restauratives	coordinació pedagògica, coordinacions cicle, orientadors, tutors	Del 01/09/2021 al 22/06/2022
	Oferir, en el marc del Pla de formació de centre, formació al professorat i, si escau, a les famílies, al PAS i a l'alumnat, sobre la gestió i resolució positiva dels conflictes.	Formació de centre sobre l'enfocament restauratiu a l'educació (amb Mònica Albertí)	Mireia Martínez (direcció)	Del 12/09/2019 al 30/06/2021
	Organitzar a les sessions de tutoria cercles restauratius per tal que tot l'alumnat participi en la gestió dels conflictes.	Materials propostes didàctiques amb metodologia restaurativa	coordinació, tutories	Del 01/09/2021 al 22/06/2022
	Utilitzar els canals de comunicació que ofereix la tutoria individual	Entrevistes de tutoria individualitzada, orientacions per als/les tutors/es	Coordinació de cicle, coordinació pedagògica	Del 01/09/2021 al 22/06/2022

Temes	Actuacions	Recursos	Responsables	Temporització
Norma	Promoure la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de convivència d'aula i assegurar el compromís de tothom.	Coordinació des de cultura i Valors i Tutoria per treballar les normes a partir de les necessitats de grup	tutoria, coordinació	Del 01/09/2021 al 01/11/2021
	Recollir el grau de satisfacció dels diferents agents de la comunitat escolar sobre l'aplicació i compliment de les normes en el centre.	Qüestionari de valoració de la gestió de les normes de convivència	equip directiu	Del 01/05/2022 al 15/06/2022

Temes	Actuacions	Recursos	Responsables	Temporització
Educar en la gestió positiva dels conflictes	Fer al llarg del curs un "dia de la convivència" en el marc del Dia de la Pau, o un per trimestre a la llarga: cercle restauratiu a les classes per valorar el clima de convivència i plantejar propostes de millora i compromís del grup (Centre)	cercles restauratius	tutories, coordinació	Del 01/12/2021 al 02/02/2022
	Servei de GUAITES voluntaris (a les classes on es detecta un conflicte) que vetllen per la convivència. Funcions dels guaites: Observar fets que puguin derivar en situacions d'assetjament. Estar atents a companys que necessitin ajuda, perquè se senten insegurs, exclosos, amenaçats o agredits. Intervenir davant les situacions que es considerin lleus o moderades. Derivar les situacions que es considerin greus. (Centre))	http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeduca/convivencia/aquiproubullying/guaites/ Reunions de coordinació dels GUAITES amb coordinació	Tutors/es i coordinadora pedagògica	Del 01/09/2021 al 23/06/2022

9. PROTOCOLS:

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ENTRE L'ALUMNAT:

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT L'ASSETJAMENT I EL CIBERASSETJAMENT ENTRE IGUALS :

